ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

3ο

Στην Νεοελληνική Γλώσσα, θα κάνουμε επανάληψη στα παρακάτω φαινόμενα:

1. **Πρόταση (αντικείμενα άμεσα και έμμεσα, κατηγορούμενα, ρήμα, υποκείμενο)**
2. **Είδη φράσεων**
3. **Ονοματικές και ρηματικές φράσεις**
4. **Σύνδεση προτάσεων**
5. **Συνώνυμα και αντώνυμα**

Έτοιμοι;

1. Πρόταση

Πρόταση λέγεται μια σειρά λέξεων που περιλαμβάνει **οπωσδήποτε ένα ρήμα** και εκφράζει ένα ολοκληρωμένο νόημα. Για να δημιουργήσουμε μια πρόταση, πρέπει να τοποθετήσουμε κάποιες λέξεις στη σειρά, να τις οργανώσουμε δηλαδή σύμφωνα μα κάποιους συντακτικούς και γραμματικούς κανόνες.

Για να δημιουργήσουμε μια πρόταση, χρειαζόμαστε:

- ✓ Ρήμα
- ✓ Υποκείμενο

Το ρήμα και το υποκείμενο (μαζί με το αντικείμενο ή το κατηγορούμενο, όταν υπάρχουν) λέγονται βασικοί όροι πρότασης.

Το υποκείμενο μπορεί να είναι:

- ☑ **Ουσιαστικό**
- ☑ **Αντωνυμία**
- ☑ **Επίθετο**
- ☑ **Μετοχή με άρθρο**
- ☑ **Δευτερεύουσα πρόταση**

Ρήμα είναι το μέρος του λόγου που φανερώνει ότι κάποιος, δηλαδή το υποκείμενο:

- ✓ Ενεργεί
- ✓ Παθαίνει κάτι
- ✓ Βρίσκεται σε μια κατάσταση

- **Μεταβατικά** ονομάζονται τα ρήματα που φανερώνουν ότι η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει σε άλλο πρόσωπο ή ρήμα.
- **Αμετάβατα** ονομάζονται τα ρήματα που φανερώνουν ότι η ενέργεια του Υποκειμένου δεν μεταβαίνει κάπου αλλού.

Το ρήμα είναι το πιο βασικό στοιχείο μιας πρότασης –πράγμα που σημαίνει ότι χωρίς ρήμα δε σχηματίζεται πρόταση ή ότι μια πρόταση, για να είναι σωστή, πρέπει οπωσδήποτε να έχει ρήμα-. Ωστόσο, υπάρχει περίπτωση να έχουμε πρόταση χωρίς ρήμα (**ελλειπτική πρόταση**), όταν αυτό εννοείται εύκολα από το συνολικό νόημα της φράσης.

Υποκείμενο ονομάζουμε **το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα** που **εκτελεί μια ενέργεια, παθαίνει κάτι ή βρίσκεται σε μια κατάσταση**. Το υποκείμενο βρίσκεται σε πτώση **ονομαστική**. Μπορούμε να εντοπίσουμε το υποκείμενο της πρότασης κάνοντας την ερώτηση **ποιος, ποια, ποιο κάνει/παθαίνει/κάνουν/παθαίνουν αυτό που δηλώνει το ρήμα της πρότασης**. Το υποκείμενο μπορεί να είναι:

- ✓ Ουσιαστικό
- ✓ Αντωνυμία
- ✓ Επίθετο
- ✓ Μετοχή με άρθρο
- ✓ Δευτερεύουσα πρόταση

Παραδείγματα

Η Άννα τον βοήθησε να διαβάσει.
Αυτοί διαβάζουν τα μαθήματά τους.
Όλοι ήταν πολύ ευγενικοί μαζί του.
Ο ευτυχισμένος δεν έχει να φοβάται κάτι.
Όσοι μαθητές συμμετείχαν στον διαγωνισμό θα βραβευτούν.

Πολλά υποκείμενα – Παράλειψη υποκειμένου

- ✓ Ένα ρήμα μπορεί να έχει περισσότερα από ένα υποκείμενα, οπότε μπαίνει στον πληθυντικό αριθμό και στο επικρατέστερο πρόσωπο (επικρατέστερο πρόσωπο είναι το α' πρόσωπο από τα άλλα 2, ενώ το β' πρόσωπο είναι επικρατέστερο από το γ')
  π.χ. **Εγώ, εσύ και η Μαρία** θα καθίσουμε μαζί. (επικρατέστερο το α' πρόσωπο **(εγώ)** και τίθεται το ρήμα σε πληθυντικό πρόσωπο αριθμό γιατί τα πρόσωπα είναι πάνω από ένα)
  Εσύ και η Μαρία θα πάτε εκδρομή; (επικρατέστερο το β πρόσωπο **(εσύ)** και τίθεται το ρήμα σε πληθυντικό πρόσωπο αριθμό γιατί τα πρόσωπα είναι πάνω από ένα)
- ✓ Το **υποκείμενο του ρήματος παραλείπεται** (δεν αναφέρεται στην πρόταση) όταν:
  α) πρόκειται για την προσωπική αντωνυμία (εγώ, εσύ, αυτός, εμείς, εσείς, αυτοί)
  π.χ. Θα φύγω αμέσως. (εννοείται εγώ)
  β) εννοείται εύκολα από τις υπόλοιπες λέξεις του κειμένου (από τα συμφραζόμενα)
  π.χ. Ο τραγουδιστής μπαίνει στη σκηνή. Αρπάζει το μικρόφωνο και αρχίζει να τραγουδάει (= εννοείται ο τραγουδιστής).

Αντικείμενο ονομάζουμε το πρόσωπο, ζώο ή πράγμα στο οποίο **μεταβαίνει η ενέργεια του υποκειμένου.** Το αντικείμενο βρίσκεται σε πτώση **αιτιατική** συνήθως. Μπορούμε να εντοπίσουμε το αντικείμενο μιας πρότασης κάνοντας την ερώτηση **τι. Μορφές του αντικειμένου:** οι μορφές του αντικειμένου είναι πολλές. Μπορεί να είναι:

- ➢ ουσιαστικό
- ➢ αντωνυμία
- ➢ επίθετο ή μετοχή με άρθρο σε θέση ουσιαστικού
- ➢ φράση με άρθρο
- ➢ φράση με πρόθεση (εμπρόθετο αντικείμενο π.χ. Ο Νίκος μοιάζει **με τον πατέρα του.**)
- ➢ δευτερεύουσα ονοματική πρόταση (ειδική, ενδοιαστική, πλάγια ερωτηματική, βουλητική)

Αντικείμενο	Φανερώνει ότι:	Συντάσσεται σε πτώση:	Παραδείγματα
Άμεσο	Η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει άμεσα στο αντικείμενο της πρότασης.	✓ Αιτιατική ✓ Γενική	Να προσέχεις **την αδερφή σου. (αιτ)** Το παιδί μοιάζει **του θείου του. (γεν)**
Έμμεσο	Η ενέργεια του υποκειμένου μεταβαίνει έμμεσα στο αντικείμενο της πρότασης.	✓ Αιτιατική ✓ Γενική	Ο Γιώργος δάνεισε **στην αδερφή** του **το βιβλίο** του.

Όταν το ρήμα συντάσσεται με **2 αντικείμενα**, ένα σε **αιτιατική** και ένα σε **γενική πτώση**, το <u>άμεσο είναι το αντικείμενο σε πτώση αιτιατική και το έμμεσο σε γενική</u>. Όταν το ρήμα συντάσσεται με **2 αντικείμενα**, σε **αιτιατική πτώση** και τα 2, <u>άμεσο είναι αυτό που δηλώνει πρόσωπο</u>.

Άμεσο και έμμεσο αντικείμενο

Από τα 2 αντικείμενα που δέχεται ένα *δίπτωτο ρήμα*, το ένα λέγεται **άμεσο** (γιατί σ' αυτό μεταβαίνει άμεσα η ενέργεια), ενώ το άλλο **έμμεσο** (γιατί σ' αυτό μεταβαίνει έμμεσα η ενέργεια του ρήματος). Μπορούμε να ξεχωρίσουμε εύκολα το άμεσο από το έμμεσο αντικείμενο ενός δίπτωτου ρήματος, αν γνωρίζουμε ότι:

- **έμμεσο** είναι αυτό που μπορεί να αντικατασταθεί με <u>εμπρόθετο αντικείμενο</u> (αντικείμενο που να συνοδεύεται από πρόθεση, συνήθως σε ή με).
  π.χ. Διδάσκει **τον μαθητή μουσική (= τον μαθητή(στον μαθητή)/έμμεσο, μουσική/άμεσο)**
  Δώσε **μου το βιβλίο. (=μου(σ' εμένα)/έμμεσο, το βιβλίο: άμεσο)**
  Συνήθως ως έμμεσα αντικείμενα: *στα δίπτωτα ρήματα χρησιμοποιούνται οι αδύνατοι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας* (μου, σου, του, της / μας, σας, τους), *που μπαίνουν σε πτώση γενική* (π.χ. Μου / Μας το έδωσε, Σου / Σας το έδωσε κ.λπ.)
- στα ρήματα που συντάσσονται με **2 αιτιατικές**, από τις οποίες καμία *δεν μπορεί να αντικατασταθεί με εμπρόθετο αντικείμενο ή στη θέση της μιας έχουμε δευτερεύουσα ονοματική πρόταση (ειδική, βουλητική, πλάγια ερωτηματική, ενδοιαστική),* <u>το άμεσο αντικείμενο είναι αυτό που δηλώνει πρόσωπο και το έμμεσο είναι το άλλο</u>.
  π.χ. Με ρώτησε **κάτι** (= Με/ άμεσο, κάτι/ έμμεσο)

Κατηγορούμενο λέγεται ο βασικός όρος της πρότασης ο οποίος φανερώνει την ιδιότητα ή το χαρακτηριστικό που έχει το υποκείμενο ή το αντικείμενο του ρήματος, εκφράζει δηλαδή αυτό που λέγεται για το υποκείμενο ή το αντικείμενο με την μεσολάβηση του ρήματος *είμαι* ή άλλου ανάλογου ρήματος. Τα ρήματα αυτά λέγονται συνδετικά, ακριβώς επειδή συνδέουν το υποκείμενο ή το αντικείμενο με το κατηγορούμενο. Έτσι, με τα συνδετικά ρήματα σχηματίζονται προτάσεις που έχουν την εξής μορφή:

Υποκ. Ρημ. Ρήμ. Αντικείμ. Κατηγορουμ. Αντικ.

π.χ. Οι Έλληνες εξέλεξαν εκείνον αρχηγό.

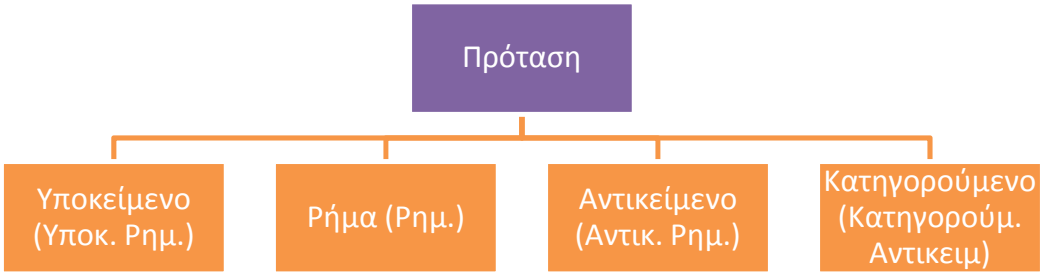

Μορφές του κατηγορούμενου. Το κατηγορούμενο μπορεί να είναι:

- ουσιαστικό
- επίθετο
- κλιτή μετοχή
- αριθμητικό (με ή χωρίς άρθρο)
- αντωνυμία
- επίρρημα
- φράση με πρόθεση (από ή με + αιτιατική ονόματος, για ή ως + ονομαστική ονόματος)
- εξαρτημένη πρόταση

Πτώση κατηγορουμένου. Το κατηγορούμενο βρίσκεται πάντοτε **στην ίδια πτώση με το υποκείμενο ή το αντικείμενο του συνδετικού ρήματος,** δηλαδή σε ονομαστική ή σε αιτιατική (όταν είναι κατηγορούμενο αντικειμένου).

2. Είδη Προτάσεων

Η δομή μιας πρότασης εξαρτάται από την ποσότητα αλλά και τον συντακτικό ρόλο των λέξεων που χρησιμοποιούμε για να τη δημιουργήσουμε. Έτσι, οι προτάσεις διακρίνονται σε:

- **απλές**
- **επαυξημένες**
- **σύνθετες**
- **ελλειπτικές**

Προσοχή στη διάκριση πρότασης – περιόδου

Στην πρόταση, που είναι η βασική μονάδα του λόγου, περιέχεται ένα μόνο ρήμα. Έτσι, δεν πρέπει να την μπερδεύουμε με την **περίοδο,** που είναι τμήμα του γραπτού λόγου και εκφράζει ένα ολοκληρωμένο νόημα, καταλήγει σε τελεία ή άλλα ισοδύναμα σημεία στίξης (ερωτηματικό, θαυμαστικό, αποσιωπητικά) και μπορεί να περιέχει περισσότερα από ένα ρήματα.

I. ΑΠΛΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Απλή είναι η πρόταση που αποτελείται από τους βασικούς όρους και μόνο, οι οποίοι είναι **το υποκείμενο, το ρήμα, το αντικείμενο και το κατηγορούμενο.**

Βασικοί όροι	Παραδείγματα
Υποκείμενο + Ρήμα	**Η Μαρία γυμνάζεται.**
Υποκείμενο + Ρήμα + Αντικείμενο	**Ο Μιχάλης διαβάζει μαθηματικά.**
Υποκείμενο + Ρήμα + Αντικείμενο (άμεσο) + Αντικείμενο (έμμεσο)	**Ο Γιώργος διδάσκει τους μαθητές μαθηματικά**
Υποκείμενο + Ρήμα (συνδετικό) + Κατηγορούμενο	**Το αυτοκίνητο είναι καινούριο.**

Η σειρά με την οποία τοποθετούνται οι κύριοι όροι της πρότασης δεν είναι σταθερή και συγκεκριμένη. Μπορούμε να μετακινήσουμε τις ομάδες των λέξεων ανάλογα με αυτό που θέλουμε να τονίσουμε, χωρίς να αλλάζει το νόημα της πρότασης. Συνήθως, όμως, το υποκείμενο προηγείται και ακολουθεί το ρήμα και το αντικείμενο.

π.χ. **α)** Η Ελένη αγόρασε ποδήλατο. **(Υποκείμενο + Ρήμα + Αντικείμενο)**

β) Αγόρασε η Ελένη ποδήλατο. **(Ρήμα + Υποκείμενο + Αντικείμενο)**

γ) Ποδήλατο αγόρασε η Ελένη. **(Αντικείμενο + Ρήμα + Υποκείμενο)**

Η σειρά των όρων της πρότασης εξαρτάται από την περίσταση επικοινωνίας που εξετάζουμε. Τοποθετούμε δηλαδή το στοιχείο που θέλουμε να τονίσουμε στην αρχή της πρότασης και αλλάζουμε τη σειρά των υπόλοιπων όρων.

II. ΕΠΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Επαυξημένη είναι η πρόταση που αποτελείται από τους βασικούς όρους και κάποιες επιπλέον λέξεις οι οποίες συμπληρώνουν το νόημα των βασικών όρων και μας πληροφορούν πότε ή γιατί έγινε κάτι. Αυτές οι λέξεις ονομάζονται προσδιορισμοί.

Παράδειγμα

Τα παιδιά παίζουν **(απλή πρόταση)**

Τα **μικρά** παιδιά παίζουν **στο προαύλιο του σχολείου. (επαυξημένη πρόταση)**

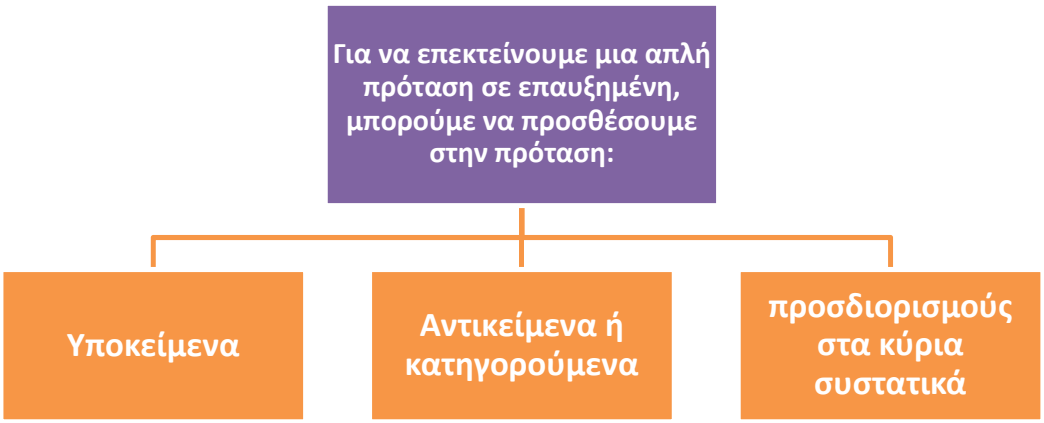

III. ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ελλειπτικές λέγονται οι προτάσεις που τους λείπουν ένας ή περισσότεροι κύριοι όροι επειδή εννοούνται εύκολα. Οι κύριοι όροι μιας πρότασης που μπορεί να παραλείπονται και να την κάνουν ελλειπτική είναι:

α) το Υποκείμενο **π.χ.** Δεν το θέλω. **(εννοείται εγώ)**

β) το ρήμα **π.χ.** Λοιπόν, έτοιμος; **(εννοείται είσαι)**

γ) το κατηγορούμενο **π.χ.** Εσύ είσαι νέος· αυτός δεν είναι. **(εννοείται νέος)**

δ) το αντικείμενο **π.χ.** Αυτός έχει χρήματα· εγώ δεν έχω. **(εννοείται χρήματα)**

IV. ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αν προσθέσουμε -ανάλογα βέβαια με το είδος της σύνταξης-: **υποκείμενα, αντικείμενα και κατηγορούμενα,** η πρόταση θα γίνει σύνθετη. Οφείλουμε να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί, ώστε να μην μπερδεύουμε τις επαυξημένες με τις σύνθετες προτάσεις.

Σύνθετες προτάσεις	Επαυξημένες προτάσεις
α) περισσότερα από ένα υποκείμενα **β)** περισσότερα από ένα αντικείμενα **γ)** περισσότερα από ένα αντικείμενα	α) σχηματισμός προτάσεων με προσδιορισμούς

✓ **Πως μετατρέπουμε μια απλή πρόταση σε σύνθετη;**

Έχουμε **δύο τρόπους**:

α) Αρκεί να προσθέσουμε μόνο **υποκείμενα,** μόνο **κατηγορούμενα** (προσοχή: κατηγορούμενα), ή και τα δύο.

π.χ. Η Μαρία, ο Γιάννης και η Άννα ήταν φίλοι.

β) Προσθέτουμε ισοδύναμες φράσεις, που λειτουργούν ως υποκείμενα και ως κατηγορούμενα, και επεκτείνουμε την πρόταση προς τα αριστερά του υποκειμένου και προς τα δεξιά του κατηγορουμένου. Μπορούμε να προσθέτουμε ισοδύναμες φράσεις, που λειτουργούν **ως *υποκείμενα* και ως *αντικείμενα***, και επεκτείνουμε την πρόταση προς τα αριστερά του υποκειμένου και προς τα δεξιά του αντικειμένου.

π.χ. Ο Έκτορας και ο Άρης συνάντησαν τον Νίκο και τον Γιώργο.

3. Ονοματικές και ρηματικές φράσεις

Ονοματική λέγεται μία φράση, όταν **οι λέξεις** από τις οποίες αποτελείται είναι **ονόματα** (*ουσιαστικά, επίθετα, αντωνυμίες*).

π.χ. **Παρουσίαση κάποιων παιδικών διηγημάτων στο κοινό**

ουσιαστικό **αντωνυμία** **επίθετο** **ουσιαστικό** **φράση με πρόθεση**

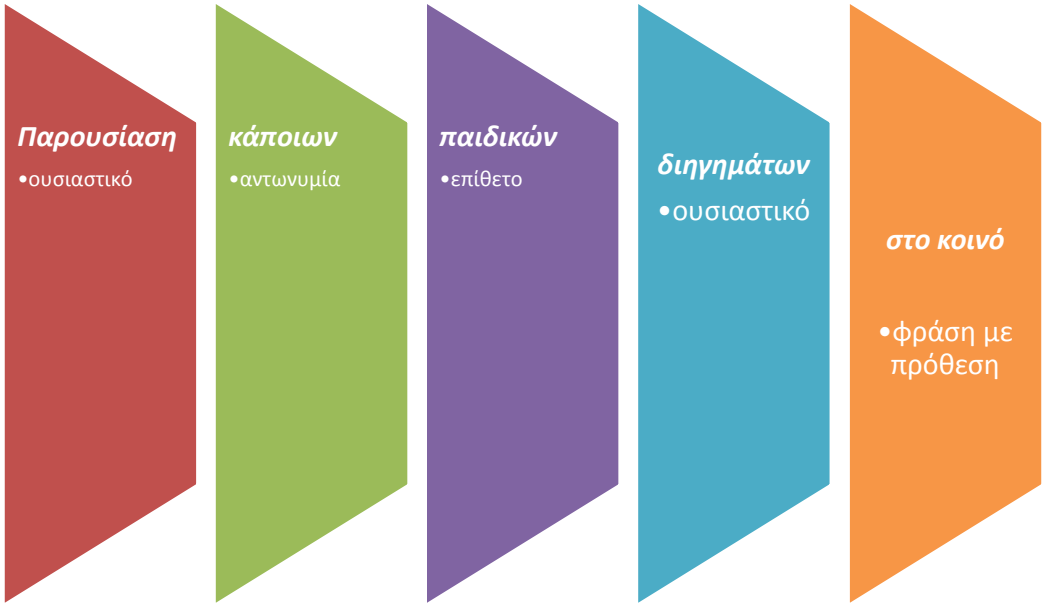

Ρηματική λέγεται μία φράση στην οποία περιέχεται **ρήμα**, καθώς **και** άλλες **λέξεις που συμπληρώνουν το νόημά του** *(αντικείμενο, κατηγορούμενο, προσδιορισμοί)***.**

π.χ. **Παρουσιαστήκαν κάποια παιδικά διηγήματα στο κοινό**

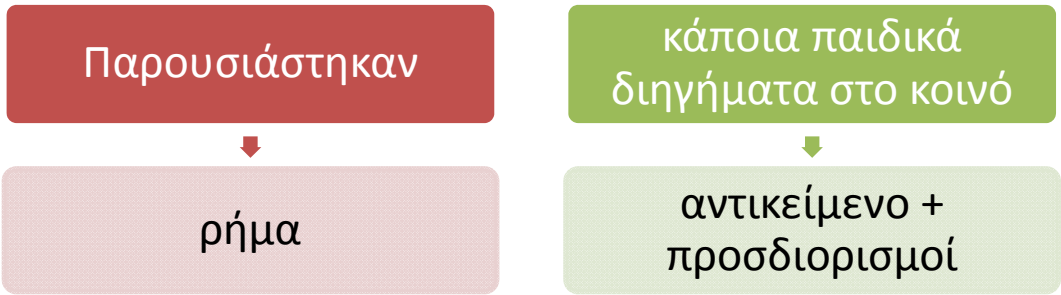

Σε πολλές περιπτώσεις μπορούμε να μετατρέψουμε μια ονοματική φράση σε ρηματική, και το αντίστροφο, ως εξής:

α) Για να μετατρέψουμε μια ονοματική φράση σε ρηματική, αντικαθιστούμε το ουσιαστικό της φράσης με το αντίστοιχο ρήμα και κάνουμε όποιες άλλες αλλαγές είναι απαραίτητες στις υπόλοιπες λέξεις, ώστε η φράση να είναι σωστά συνταγμένη.

π.χ. Αύριο **η παρουσίαση** του νέου βιβλίου → *ονοματική φράση*

Αύριο **παρουσιάζεται** το νέο βιβλίο → *ρηματική φράση*

β) Για να μετατρέψουμε μια ρηματική φράση σε ονοματική, αντικαθιστούμε το ρήμα της φράσης με το αντίστοιχο ουσιαστικό και κάνουμε όποιες άλλες αλλαγές είναι απαραίτητες στις υπόλοιπες λέξεις, ώστε η φράση να είναι σωστά συνταγμένη.

π.χ. **Εκδίδονται** νέα βιβλία → *ρηματική φράση*

Έκδοση νέων βιβλίων → *ονοματική φράση*

4. Σύνδεση προτάσεων

Οι προτάσεις στον λόγο συνδέονται μεταξύ τους με 3 τρόπους:

α) με την **παρατακτική σύνδεση**

β) με την **υποτακτική σύνδεση**

γ) με το **ασύνδετο σχήμα**

- ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Κατά την παρατακτική σύνδεση, οι προτάσεις «παρατάσσονται», τοποθετούνται δηλαδή η μία δίπλα στην άλλη, χωρίς να εξαρτάται η μία από την άλλη. Έτσι, **παρατακτικά συνδέονται μόνο όμοιες προτάσεις**, δηλαδή:

1. **Κύρια** (ή ανεξάρτητη) + **Κύρια** (ή ανεξάρτητη)

π.χ. Έγραψα το γράμμα και το έστειλα με το ταχυδρομείο.

2. **δευτερεύουσα** (ή εξαρτημένη) + **δευτερεύουσα** (ή εξαρτημένη) **ίδιου είδους**.

π.χ. Δεν ήξερα (ότι ήρθε χθες) **ούτε(σύνδεση με το ούτε παρατακτικά)** (ότι τον είδες).

ειδική δ/α πρόταση ειδική δ/α πρόταση

Η παρατακτική σύνδεση γίνεται με:	*Παραδείγματα*
α) συμπλεκτικούς συνδέσμους και, ούτε, μήτε, ουδέ, μηδέ	Τελείωσα το διάβασμα <u>και</u> ξεκουράζομαι.
β) αντιθετικούς συνδέσμους αλλά, όμως, ωστόσο, μα, παρά, μόνο	Θύμωσε πολύ, <u>αλλά</u> δεν είπε τίποτα.

γ) διαχωριστικούς (διαζευκτικούς) συνδέσμους ή, είτε	Είτε έρθεις είτε δεν έρθεις, δεν με νοιάζει πλέον.
δ) συμπερασματικούς συνδέσμους επομένως, λοιπόν, άρα	Βλέπω φως αναμμένο, άρα είναι στο σπίτι.

- ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Κατά τη σύνδεση αυτή, μία δευτερεύουσα πρόταση «υποτάσσεται» σε μια άλλη, οπότε οι προτάσεις που συνδέονται είναι ανόμοιες, δηλαδή:

1. **κύρια** (ανεξάρτητη) + **δευτερεύουσα** (ή εξαρτημένη)

π.χ.

2. **δευτερεύουσα** (ή εξαρτημένη) + **δευτερεύουσα** (ή εξαρτημένη) **διαφορετικού είδους**

π.χ.

Θα έρθω
•κύρια πρόταση

να σε δω,
•δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση

αν έχω χρόνο
•δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση.

Η υποτακτική σύνδεση γίνεται με:	*Παραδείγματα*
α) υποτακτικούς συνδέσμους, όπως <u>ειδικοί</u> (ότι, πως, που)**, <u>υποθετικοί</u>** (εάν, αν, άμα)**, <u>χρονικοί</u>** (όταν, ενώ, καθώς, ώσπου, ωσότου, προτού, κάθε που, αφού, πριν, μόλις, όποτε **κ.λπ.), <u>αιτιολογικοί</u>** (επειδή, γιατί, διότι, αφού, καθώς)**, <u>βουλητικοί</u>** (να)**, <u>εναντιωματικοί</u>** (αν και, ακόμη και αν, έστω και αν, και αν, μολονότι, μόλο που, παρ'όλο που)**, <u>ενδοιαστικοί</u>** (μη(ν), μήπως)**, <u>τελικοί</u>** (να, για να)	Μου είπε **ότι** θα φύγει. Μην έρθεις, **αν** δεν θέλεις. Φοβάμαι **μήπως** δεν τα καταφέρω αύριο στο διαγώνισμα. Θα φύγω, **όταν** ξημερώσει.
β) αναφορικές και ερωτηματικές αντωνυμίες**, όπως ο οποίος, όσος, ποιος, πόσος κ.λπ.**	Ας έρθει **όποιος** θέλει. Κανείς δεν έμαθε ποτέ **ποιος** το έκανε.
γ) αναφορικά και ερωτηματικά επιρρήματα, **όπως τα όπου, όπως, πού, πώς, πόσο**	Πήγαινε **όπου** θέλεις. Δεν ξέρω **πώς** έγινε αυτό.

- ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ

Στην περίπτωση αυτή, έχουμε όμοιες προτάσεις, κύριες/ανεξάρτητες ή δευτερεύουσες/εξαρτημένες ίδιου είδους, οι οποίες τοποθετούνται η μία δίπλα στην άλλη **χωρίς κανένα σύνδεσμο ανάμεσά τους και χωρίζονται με κόμμα**.

π.χ. Η βροχή σταμάτησε, τα σύννεφα διαλύθηκαν, ο ήλιος φάνηκε στον ουρανό.

5. Συνώνυμα και Αντώνυμα

Λέξεις

Συνώνυμες ονομάζονται οι λέξεις που έχουν παρόμοια έννοια, που σημαίνουν περίπου το ίδιο πράγμα.

π.χ. σημαντικός - σπουδαίος - αξιόλογος

έξυπνος - ευφυής - οξυδερκής - εύστροφος

ηρεμία - ησυχία - αταραξία - γαλήνη

Τα συνώνυμα εκφράζουν γενικά την ίδια έννοια, κάποτε όμως με μικρές διαφορές και αποχρώσεις, οπότε το ποια ακριβώς λέξη χρησιμοποιούμε κάθε φορά εξαρτάται από την περίσταση, το ύφος του λόγου κ.λπ.

π.χ. άρρωστος - ασθενής (λόγια λέξη)

Αντώνυμες (ή αντίθετες) ονομάζονται οι λέξεις που έχουν εντελώς αντίθετη σημασία.

π.χ. νίκη ≠ ήττα

μικρός ≠ μεγάλος

ταπεινός ≠ υπερήφανος

Επίθετα

Αντώνυμα (ή αντίθετα) ονομάζονται τα **επίθετα** που έχουν ακριβώς αντίθετη σημασία μεταξύ τους, η έννοια δηλαδή που δηλώνει το ένα επίθετο είναι εντελώς αντίθετη με αυτή που δηλώνει το άλλο.

π.χ. Αυτό το φαγητό είναι **ωφέλιμο** για τον οργανισμό. ≠ Αυτό το φαγητό είναι **βλαβερό** για τον οργανισμό.

ΚΑΛΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΝΕΦΕΛΗ ΜΠΙΤΖΑΝΑΚΗ
Φιλόλογος